

Ari Koponen ps

Toimenpidealoite alaikäisiin kohdistuvien seksuaalirikosten käsittelyaikojen nopeuttamisesta

Eduskunnalle

Seksuaalirikokset ovat vakavia, haastavia ja erityisasiantuntemusta vaativia rikosasioita, joiden käsittely Suomessa tapahtuu vahvennetuissa kokoonpanoissa käräjäoikeuksissa. Vuonna 2020 poliisille ilmoitettiin lähes 4 500 seksuaalirikosta, joista lapsiin kohdistuvia oli puolet. Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuodesta 2017 vuoteen 2021 viranomaisten tietoon tullut lasten seksuaalinen hyväksikäyttö on lisääntynyt Suomessa 75,9 %.

Seksuaalirikosten käsittelyajat ovat viime vuosina Suomessa venyneet ja kestävät tällä hetkellä kohtuuttoman kauan, keskimäärin noin kaksi vuotta. Pitkät käsittelyajat on tunnistettu yhdeksi rikosprosessin ongelmaksi. Rikosepäilyjen tutkinnan viiveet vaikeuttavat sekä hidastavat lapsen toipumista. Seksuaalirikosten uhrit saattavat joutua käymään läpi kokemuksiaan pitkittyneen tutkinnan vuoksi jopa vuosien ajan, mikä pakottaa asianomistajaa ylläpitämään tilanteen mahdollisesti synnyttämää traumamuistoa mielessään.

Rikosprosessi lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa pitkittyy yleisimmin esitutkintavaiheessa. Poliisin resursseja rikosten tutkinnassa tulisi lisätä, mutta samalla myös varmistaa, että syyttäjän ja tuomioistuinten on realistisesti mahdollista käsitellä aiempaa enemmän näitä rikosasioita, sillä muussa tapauksessa pullonkaula siirtyy prosessissa vaiheesta toiseen. Laajoja lisäresursseja kaivataan nyt vielä entistä enemmän, sillä eduskunta hyväksyi 27.6.2022 lain rikoslain muuttamisesta sekä siihen liittyvät muut muutoslait. Lainmuutokset laajentavat rangaistuksen alaa, joka tulee asiantuntijoiden mukaan lisäämään seksuaalirikosasioiden määrää ja edellyttämään resursseja poliisille, syyttäjälle sekä tuomioistuimille.

Alaikäisiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin tulisi yhteiskunnassamme panostaa enemmän suhteessa muihin rikoslajeihin — tällä hetkellä tilanne on päinvastainen. Pahoinpitelyiden käsittelyajat ovat 20 kuukautta, raiskausten 23 kuukautta ja lapsiin kohdistuvien seksuaalisten hyväksikäyttöjen 24 kuukautta. YK:n lapsen oikeuksien komitea onkin kehottanut Suomea vahvistamaan keinoja selvittää lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia ja varmistamaan riittävät resurssit hyväksikäytön torjumiseksi. Alaikäisiin kohdistuvat rikokset tulisi käsitellä ilman viivytyksiä ja huolehtia siitä, että käsittelyajat eivät muodostu kohtuuttoman pitkiksi.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

Toimenpidealoite TPA 94/2022 vp

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin nopeuttaakseen alaikäisiin kohdistuvien seksuaalirikosten käsittelyaikoja.

Helsingissä 14.9.2022

Ari Koponen ps